

Najaar 2017 in de kijker

- **Montmartre**, zondag 3 september
- **Begeleid bezoek in de kruidenexpo**, zondag 3 september
- **Sierlijk en kruidig: op ontdekking in de tuin**, dinsdag 5 september
- **Dagtrip botanische tuinen Utrecht en plantenkwekerij De Hessenhof**, donderdag 14 september
- **Beeldig Hof ter Saksen 14**, tot zondag 24 september
- **Sapmobiel**, zondag 24 september
- **Expo 'Als kruiden fluisteren...'**, tot zondag 1 oktober
- **Levensloop**, zaterdag 21 en zondag 22 oktober
- **Natuur en gezondheid**, donderdag 26 oktober
- **Sint-Maartentocht**, vrijdag 10 november
- **Voorstelling tuinreis Normandië**, donderdag 23 november
- **Invasieve en andere niet-inheemse planten**, donderdag 30 november
- **Natuur en natuurparken van Oeganda**, donderdag 14 december
- **Natuurtochten**, zondagen 10 september, 8 oktober, 12 november, 3 december en 7 januari
- **Brief van Simon**
 - Tuincafetaria open tot zondag 29 oktober van 14 – 18 uur
 - en op vrijdag 10 november van 18 – 23 uur

CURSUSSEN EN VOORDRACHTEN

Sierlijk en kruidig: op ontdekking in de tuin!

Dinsdag 5 september 2017, 19 – 21 uur

Onkruiden zijn veel meer dan ongewenste kruiden. Ze hebben flink wat troeven waar je in tuin en keuken van kan genieten.

We trekken er op uit in de tuin en zorgen voor een kruidige oogst. Je leert tijdens deze tuinwandeling eetbare (on)kruiden kennen . Op ontdekking in de kruidlaag! We geven plantennamen, oogsten en proeven.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw ism VELT-Waasland*
- *Spreker: Annick Hollebeke, VELT*
- *Plaats: hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: 5 euro*
- *Inschrijven via info@hortus-ter-saksen.be of 0473 27 60 85*

Natuur en gezondheid.

Donderdag 26 oktober 2017, 20 – 21.30 uur

Doorheen de hele presentatie loopt de hamvraag: winnen we aan gezondheid, zowel lichamelijk als geestelijk, door aanwezigheid van groene ruimte. Dat we natuur als heilzaam ervaren is misschien in de eerste plaats een algemeen aanvoelen of iets wat in ons geprogrammeerd zit. Een fikse bos-, strand- of natuurwandeling geeft ons een gelukzalig gevoel.

Maar zijn we écht gezonder met meer groen? Is groen ons gratis medicijn of een nieuwe vitamine, en zijn hiervoor wetenschappelijke bewijzen te vinden?

In ons hoogtechnologisch beeldschermtijdperk dreigen we helaas meer en meer te vervreemden van moeder natuur en

lijden we met zijn allen aan NDD (Nature Deficit Disorder). De spreker is op zoek gegaan naar alle mogelijke raakvlakken in ons leven en de maatschappij waarop natuur een mogelijke positieve invloed heeft: gezondheidszorg, ontwikkeling van het kind, voeding en medicatie, onderwijs, woonomgeving en persoonlijke zingeving.

Een groene omgeving en de natuur kan bijdragen aan de gezondheid van mensen. Natuur werkt! Een boeiende en veelbelovende materie!

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Spreker: Yves Bogaert*
- *Plaats: hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: 5 euro*
- *Inschrijven via info@hortus-ter-saksen.be of 0473 27 60 85*

Invasieve en andere niet-inheemse planten.

Donderdag 30 november 2017, 19.30 – 21 uur

Ooit was de wereld een geheel van geïsoleerde landmassa's, oceanen en eilanden. Rondtrekkende groepjes *Homo sapiens* bereikten echter op enkele tienduizenden jaren tijd elk continent en zowat elke eilandengroep. Ze sloopten zo gaandeweg de barrières die de rijke assemblages van planten- en diersoorten van de verschillende delen van de aarde miljoenen jaren lang van elkaar gescheiden hadden gehouden. Dat bleef niet zonder gevolgen voor de fauna en flora.

Vanuit het Midden-Oosten uitwaaiend over Zuid-, Centraal- en West-Europa, bereiken rond 5.400 v.C. de eerste landbouwers de Lage Landen. De wereldbevolking telt dan wellicht niet meer dan 0,005 miljard mensen. Het gedomesticeerde graan dat de vroegste landbouwers in West-Europa verbouwen, komt oorspronkelijk uit het Midden-Oosten. Overal waar ze akkertjes aanlegden, duikt tussen het graan onvermijdelijk ook een bonte verzameling onkruidsoorten uit diezelfde regio op. Het is een bescheiden

begin, maar de toon is gezet. De uitwisseling van planten tussen de verschillende delen van de wereld, met de mens als gangmaker, wint nadien alleen maar aan belang.

De modale tuinliefhebber verkiest planten waarvan de teelt weinig eisen stelt. Maar net die gemakkelijk groeiende planten hebben een nadeel. Vaak wordt overtalig materiaal gedumpt in plassen, bermen of bosranden, wat kan uitmonden in grote verwilderde populaties. Het aantal in België door botanici 'in het wild' aangetroffen niet-inheemse plantensoorten ligt ruim boven de 2.000. Dat is beduidend meer dan het aantal inheemse soorten (circa 1500). De lijst groeit nog elk jaar aan. Van alle vastgestelde exoten vormt vandaag alleen een kleine fractie van een paar tientallen soorten een bedreiging voor de oorspronkelijke, inheemse biodiversiteit.

Ivan Hoste, wetenschapper verbonden aan de Plantentuin in Meise, heeft zich lange tijd verdiept in de materie. Hij weet als geen ander hoe het aan toe ging in het verleden, waar we nu staan en kan zelfs voorzichtige prognoses naar de toekomst maken. Een aanrader voor iedereen die graag tuiniert én biodiversiteit in al zijn vormen belangrijk vindt.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Spreker: Ivan Hoste, Agentschap Plantentuin Meise*
- *Plaats: hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: 5 euro*
- *Inschrijven via info@hortus-ter-saksen.be of 0473 27 60 85*

De natuur en natuurparken van Oeganda

Donderdag 14 december 2017, 20 – 21.30 uur

Wanneer men spreekt over reizen naar Afrika denkt men misschien in de eerste plaats aan landen als Kenia, Tanzania of Zuid-Afrika. Nochtans heeft Oeganda, wat natuur betreft, heel veel te bieden en daarbij troeven die voorgenoemde landen niet hebben.

We starten onze rondreis in Murchison Falls nationaal park in het noordwesten. Door dit park stroomt de Witte Nijl met talrijke watervallen en stroomversnellingen om uit te monden in het Albertmeer. Hier vind je naast olifanten, Oeganda kobs, buffels, oribi's en hartenbeesten ook de zeldzamere Rothschild giraffen en de snelste aap van Afrika, de huzaaraap. Hier huizen ook leeuwen, luipaarden en hyena's. In de Nijl verblijven een groot aantal krokodillen en nijlpaarden en het vogelleven op en aan de oevers van deze machtige stroom is buitengewoon. Visarenden, ibissen, ijsduikers, reigers, allemaal in grote aantallen aanwezig in en rond de met papyrus begroeide oevers. Ook het nationaal symbool van Oeganda, de kroonkraanvogel en de zeldzame schoenbekooievaar is in dit schitterend ecosysteem te zien. In Kibale nationaal park gaan we te voet door het oerwoud op zoek naar een chimpanseefamilie. Het is een geweldige belevenis om door dit ongerepte laaglandoerwoud te trekken en naast de prachtige plantensoorten meerdere apensoorten te spotten. De volgende stop is Queen Elisabeth nationaal park. Hier vindt je naast de traditionele savannedieren ook de boomklimmende leeuwen. Een boottochtje op het Kazinga kanaal brengt ons dan weer in het vogelparadijs. Afrikaanse zeearenden, nimmerzat, pelikanen, te veel om op te noemen. Het hoogtepunt van deze reis is een bezoek aan Bwindi Impenetrable Forest. In Oeganda verblijven de helft (ongeveer vierhonderd) van 's werelds populatie aan berggorilla's, waarvan het overgrote deel hier.

Enkele families van deze prachtige dieren zijn met zorg gewoon gemaakt aan menselijk contact en kunnen dan ook een uur per dag bezocht worden. Alleen de voettocht door het tropisch regenwoud is al een uitzonderlijke belevenis, maar oog in oog staan met een indrukwekkende zilverrug is onvergetelijk. Ook in Mhahinga nationaal park verblijven nog een aantal gorilla's en de zeldzame Golden monkeys. Hier kan je ook wandelen door overweldigende regenwoudnatuur en grote bamboebossen.

In Lake Mburu nationaal park kan je naast de talrijke vogelsoorten ook onder andere nog steppezebra's, elandantilopen en verschillende soorten bokken waarnemen. We sluiten onze reis af met een bezoek aan de botanische tuin van Entebbe, waar je nog een mooie selectie van tropische bomen en vegetatie kan zien middenin de stad.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Spreker: François Seghers*
- *Plaats: hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Graag uw komst vooraf melden via francoisseghers@skynet.be*
- *Deelname: gratis*

IN EN OM HOF TER SAKSEN

Begeleid bezoek in de kruidenexpo!

Zondag 3 september 2017, om 14.30 uur en om 15.30 uur, telkens een uurtje

De hele zomer lang kon je al langskomen om de kruidenexpo in Hof ter Saksen te strelen en te ruiken. Maar wist je welke relatie deze expo heeft met het Cruydt-Boeck van Rembert Dodoens, een rage uit 1554? Of waarom net de tijmsorten in een zitbank werden opgeplant? In het muntvak toont de gids je 10 minder bekende muntsoorten zoals aardbeimunt, chocolademunt en Marokkaanse kruizemunt. Op de vensterbanken van het hoevegebouw kom je gemakkelijk een 12-tal basilicumsoorten tegen waaronder anijsbasilicum, citroenbasilicum, kaneelbasilicum en de Genovese basilicum. En effectief ze leveren de geur en de smaak van hun plantennaam.

De gids laat je proeven van de 'Hot & Spicy' marjolein, een smaak tussen bonenkruid en peper. Of leer je liever de smaak van de blauwe of witte viooltjes kennen? Ook de kruidentoren biedt een leuk aanbod, zo toepasbaar in de keuken. En voor wie echt wil experimenteren, loopt langs de wilde planten, ook hier weet onze gids raadt mee in de keuken.

- *Organisatie: NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren i.s.m. gidsenvereniging Beveren*
- *Gids: Anita Morjaen*
- *Plaats: Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Gratis deelname*

Sapmobiel!

Zondag 24 september 2017, 9 - 17 uur

Vandaag is de sapmobiel van Frederic Lerouge op post. Wie meer dan 75 kg eigen fruit heeft, kan langskomen om het te laten persen tot een natuurtroebel sap in een box. Uw fruit wordt gewassen, vermalen, geperst, kortstondig gepasteuriseerd op min 80°C en verpakt in een 5 l bag-in-

box en dit terwijl je wacht. Het proces duurt ongeveer 20 minuten. Zo ben je gegarandeerd zeker dat het uw sap is! 7 kg fruit levert ongeveer 5 l natuurtroebel sap, dat minstens 1 jaar houdbaar blijft in een gesloten verpakking, eens geopend kan het nog 2 maanden houdbaar blijven.

- *Organisatie: NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren i.s.m. Frederic Lerouge*
- *Inschrijven noodzakelijk via info@appelperslerouge.be – www.appelperslerouge.be*
- *Plaats: Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*

Levensloop Beveren 2017

Zaterdag 21 oktober, 15 uur tot zondag 22 oktober, 15 uur
Levensloop Beveren 2017 is een sociaal en feestelijk evenement waarbij teams gedurende 24 uur estafetterondjes lopen of wandelen in de strijd tegen kanker. U kan met vrienden, familie of collega's meelopen of –stappen op de gesloten omloop.

Iedereen kent wellicht iemand die tegen kanker vecht. Het levensloop weekend eert de vechters. Zij zijn de bijzondere gasten tijdens de openings- en sluitingsceremonie.

Dit jaar houdt Hortus ter Saksen vzw, samen met de Beverse cultuurraad, een tentje open waar eigen bereide smoothies en quiches verkocht worden. Wil je hiervoor graag meehelpen in de tent of eerder iets bereiden? Laat het weten aan Anita Morjaen, M 0473 27 60 85.

Voor wie meewandelt of meeloopt: we nodigen je graag uit om in te schrijven onder de naam Hortus ter Saksen vzw. Je inschrijvingsgeld gaat integraal naar de Stichting tegen Kanker.

- *Organisatie: een lokaal comité van vrijwilligers op initiatief van Stichting tegen Kanker en gemeente Beveren. Onze tent: Cultuurraad Beveren ism Hortus ter Saksen vzw*
- *Plaats: Atletiekterrein, Klapperstraat 103, 9120 Beveren*
- *Inschrijving door overschrijving van 10 euro via www.levensloop.be/beveren en meld: team gemeentelijke cultuurraad- Hortus ter Saksen vzw : storten via website. Er kan ook nog bij de start ingeschreven en betaald worden.*
- *Contactpersoon Hortus ter Saksen vzw:
Anita Morjaen, M 0473 27 60 85*

Sint-Maartentocht

Vrijdag 10 november, vanaf 18 uur

Sfeervolle familie happening in het teken van Sint-Maarten. Vuur, verhalen, licht, animatie en diverse eet- en drankstandjes maken van dit evenement een uniek gebeuren.

- o *Organisatie: gemeente Beveren*
- o *Plaats: op en rond Hof ter Saksen, 9120 Beveren*
- o *Info: erik.apers@beveren.be of T 03 750 16 29*
- o *Deelname gratis*

TENTOONSTELLINGEN

Natuurexpo: 'Als kruiden fluisteren...'

Nog tot zondag 1 oktober 2017, dagelijks van 10 tot 20 uur
Wie denkt dat kruiden louter planten zijn waarvan wij delen, dankzij overlevering of door nieuwe ontdekkingen, gebruiken in de keuken of om hun medicinale eigenschappen is uitgenodigd om te ontdekken dat kruiden tal van geheimen fluisteren.

Ontdek de 10 uitverkozen kruiden, maak kennis met alle eetbare delen, het zijn er meer dan je vermoedt, en raak vertrouwd met het oogsten, verwerken en bewaren op maat van elk kruid. Onder de kruiden zitten een- en 2-jarige planten, doorlevende soorten, niet winterharde soorten of een aantal grensgevallen, eerder wilde planten te noemen. Op de binnenkoer van het hoevegebouw vind je een kruidentoren, enkele kruidige meubels en de elfen Basil, Thymus, Kamille, Rozemarijn, Minze, Viola,... die hun kruidige geheimen vrij geven.

- o *Organisatie: NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren*
- o *Info: christa.maes@beveren.be of T 03 750 18 66*
- o *Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- o *Gratis*

Beeldig Hof ter Saksen 14: Le Nouvel Observateur

Nog tot zondag 24 september 2017, dagelijks van 10 tot 20 uur

De 14de editie van deze openlucht biënnale is een fijne meeting van een veelzijdig groepje vermeende sur-realisten. Curator Paul Gees nodigde Karel Breugelmans, Henk Delabie, Koba De Meuter, Hans Demeulenaere, Nikolaas Demoen, John Van Oers, Roeland Tweelinckx, Gauthier Oudshoorn, Dimitri Van Grunderbeek, Adriaan Verwee en Dirk Zoete uit om samen met hem hun werken over het volledige park te verspreiden.

De catalogus, gratis beschikbaar in het park of digitaal beschikbaar op www.tervesten.be, kreeg een nieuwe vorm. Daar zorgde Katrien Daemers van Gestalte voor.

Beeldig Hof ter Saksen 14 is een diverse verzameling van kleurrijke objecten, strategisch opgestelde sculpturen en zwevende constructies. In het kasteel tref je een projectie met geluidseffecten.

- *Organisatie: Cultuurcentrum Ter Vesten en gemeente Beveren*
- *Curator: Paul Gees*
- *Info: christl.van.den.broucke@beveren.be*
- *Plaats: park Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Gratis*

Montmartre VIII

Zondagen 3 september 2017, 13 - 18 uur

Kunstenaars van allerlei pluimage, schilders, tekenaars, beeldhouwers, grafici en fotografen die zin hebben om hun werk naar het grote publiek te brengen, zien we graag tegemoet op Montmartre VIII. Ambiance tijdens de derde editie wordt verzekerd door Jos Vermeulen met Dixieland muziek vanaf 14 uur. Tussenin neemt de groep Baneran even over. Guido Kersschot, Joke Ivens en Fabian Franssen brengen vanaf 15 uur Ierse muziek. Omwille van de mix openlucht expo met muziek wordt deze dag gegarandeerd een niet te missen gezellige familiedag.

- *Organisatie: Kunst Montmartre i.s.m. gemeente Beveren*
- *Info: ludeba@skynet.be of M 0476 97 05 89*
- *Plaats: park Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven als standhouder via www.kunstmontmartre.be of Lut De Baere, Alice Nahonlaan 7, 9120 Melsele of ludeba@skynet.be of M 0476 97 05 89*
- *Standhouders betalen voor een standplaats van 5 m bij 5 m, 5 euro en voorzien zelf tent, parasol, zeil of andere attributen om werken ten toon te stellen. Voor de bruikleen van een tafel en 4 stoelen wordt 5 euro borg aangerekend*
- *Gratis voor bezoekers*

TUINENREIZEN en DAGUITSTAPPEN

Botanische tuinen van Utrecht en kwekerij De Hessenhof, Nederland

Donderdag 14 september 2017, vertrek 8 uur in Beveren

Botanische Tuinen Utrecht 10 tot 13.15 uur
Plantenkwekerij De Hessenhof 14 tot 17 uur

Vandaag een dagtrip naar Nederland. In de voormiddag bezoeken we de schitterende Botanische tuinen van Utrecht. Opgericht in 1639 behoren deze tuinen bij de universiteit Utrecht en nog steeds maakt de ondersteuning van onderwijs en onderzoek een belangrijk deel van de taken van de tuinen uit. Eén van de hoogtepunten in dit tuinencomplex is onder andere de rotstuin die met zo'n 3000 plantensoorten als één van de belangrijkste van Europa mag aanzien worden. Daarnaast zijn er ook een aantal tropische serres die zeer unieke plantenverzamelingen herbergen. De tuinen beheren ook niet minder dan 14 nationale plantencollecties. Ter plaatse worden we opgewacht door gidsen die ons langs de botanische parels van de tuinen leiden. Daarna is er vrij bezoek. 's Middags kan de eigen meegebrachte lunch aangesproken of ter plaatse iets te eten aangekocht worden. Info: www.uu.nl/botanischetuinen

Na de middag vertrekken we naar de 50 km verder gelegen plantenkwekerij De Hessenhof in Ede. Daar neem de eigenaar Hans Kramer een uur de tijd om ons wegwijz te maken in zijn kwekerij en ons zijn verhaal ter zake uit de doeken te doen. Deze vermaarde biologische kwekerij heeft een enorm assortiment aan sterke, gezonde planten die allemaal ter plaatse vermeerderd worden. Niets wordt uitbesteed, geen ingekochte "plofplanten" die bij aankoop mooi ogen maar eenmaal aangeplant als een pudding in mekaar zakken. Zelf stekken en vooral botanische soorten uitzaaien is hier de boodschap. De biologische potgrond, zonder turf, op basis van bladaarde wordt hier ter plaatse door hen zelf gemaakt. Hiervoor worden de afgevallen bladeren van de gemeente Ede verwerkt. Uiteraard is er ter plaatse de mogelijkheid om planten aan te schaffen. Info: www.hessenhof.nl

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Present Cars*
- *Reisbegeleiding en info: François Seghers, francoisseghers@skynet.be*
- *Plaats van afspraak: bibliotheek Beveren, parking Gravenplein, 9120 Beveren om 8 uur. Vermoedelijke terugkomst, zelfde locatie tussen 19 en 19.30 uur.*
- *Deelname: 27 euro, busreis, inkom- en gidsenprijzen inbegrepen*
- *Inschrijving: deelname mailen naar François en door betaling op rekening BE 09 6528 2961 9157 van Hortus ter Saksen vzw met melding dagtrip Nederland en dit volgens het principe 'First come, first served'.*

Voorstelling tuinreis Normandië

Donderdag 23 november 2017, 20 uur

De meerdaagse tuinreis in het hemelvaartweekend 2018 (donderdag 10 mei tot zondag 13 mei 2018) brengt ons weer naar Frankrijk, met name naar het mooie Normandië en dan vooral naar de Haute-Normandie.

Onderweg bezoeken we in Cassel de Wouwenberghof. Een prachtige tuin geïnspireerd op de Vlaamse schilderkunst. Deze tuin werd zelfs in 2011 uitgeroepen tot mooiste tuin van Frankrijk. Veel vormsnoei en 18 tuinperken liggen hier klaar om bewonderd te worden. Vóór we Normandië binnenrijden

bezoeken we in Picardië les jardins de Maizicourt, een superromantische tuin met onder andere een grote collectie Japanse kerselaars, een prachtige moestuin en boomgaard. Nadien stappen we af in Le jardin du Mesnil waar oa *Magnolia sp.*, *Rhododendron sp.* en *Cornus sp.* bijzonder harmonieus samen groeien.

We brengen ook een dag door in Giverny en omgeving waar we de tuinen van Monet en het museum van de impressionisten met zijn schitterende tuinen bezoeken.

Onderweg daar naartoe gaan we ook de parktuin van Acquigny bekijken, waar onder meer verschillende grootste bomen van Frankrijk te bewonderen zijn.

De derde dag brengt ons onder andere naar het kunstenaarsdorp Varengeville-Sur-Mer aan de kust, waar we het schitterende Bois des Moutiers bezoeken. Deze unieke tuin met villa is het resultaat van een samenwerking tussen de bekende Engelse architect Edwin Lutyens en de landschapsarchitecte Gertrude Jekyll. Enig in Frankrijk en mooi in alle seizoenen! We voorzien ook een wandeling door het dorp waarvan Monet zo mooi de kerk geschilderd heeft. Op het zeemanskerkhofje ligt de kunstschilder Georges Bracque begraven en heb je een prachtig uitzicht over de zee. Eén van de hoogtepunten van de reis wordt de tuin Le Vastérial, die we daarna bezoeken. Dit meesterwerk werd aangelegd door de, onder tuinliefhebbers, wereldberoemde prinses Sturdza in de jaren vijftig van vorige eeuw. In deze tuin van twaalf hectare, die een hele vallei beslaat, bevinden zich duizenden soorten planten en bomen die door de prinses op hele strenge criteria werden geselecteerd. Merkwaardig is hier de snoeitechniek "taille de transparence" die ze ontwikkelde om door de takken van bomen en struiken de achterliggende bloemen en uitzichten beter te kunnen zien. Op onze terugweg bezoeken we ook nog les jardins d'Agapanthe, een kleinood van een tuinarchitect, zonder grasperk maar volgepakt met bloemen en planten en heel veel bomen, vooral coniferen.

De laatste dag brengt ons eerst naar Vascoeuil waar we de tuinen en het park bezoeken. Hier bevindt zich naast een tuin "à la Française" een schitterende beeldentuin met onder

andere werken van Dalí, Vasareli, Bracque. Op onze terugweg stappen we af in Gerberoy, dorp van schilders en rozen en één van de mooiste dorpen van Frankrijk. Even de benen strekken, de sfeer opsnuiven en genieten van de rust. Onze reis afsluiten doen we in de tuinen van Séricourt. Hier wachten ons meer dan dertig tuinkamers met elk een andere atmosfeer. De tuin werd volledig ontworpen door de eigenaar en zijn zoon. Blikvangers zijn onder andere veel snoeivormen en een enorme "rozenboogloofgang". Een pareltje! We verblijven in een hotel in de buurt van Rouen op basis van half pension.

Op het ogenblik van het ter perse gaan hadden we nog niet alle details van de reis kunnen vastleggen. Daarom kunnen de volgorde van en sommige tuinen evenals de prijs nog veranderen.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Reisbegeleiding en info: François Seghers en Christa Maes francoisseghers@skynet.be*
- *Plaats: hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname voorstelling: gratis*
- *Deelname tuinenreis: om en bij 560 euro*

NATUURTOCHTEN

Zondag 10 september 2017: Iuswandeling Lac de Robertville - Botrange – Hoge Venen (22 km)

Van het stuwmeer Robertville naar de Botrange, hoogste punt van België, dit is 200 m hoogteverschil op een contrastrijk schilderachtig parcours. Hier vind je de Hoge Venen in al z'n vormen: valleien, bossen en vergezichten, venenbeken, watervallen en een Middeleeuws kasteel.

- *Afspraak: 9.30 uur aan de Barrage de Robertville, parking op linkeroever naast de stuwmuur, Rue de Barrage, 4950 Waismes*
- *Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of
freddy.moorthamer@skynet.be*

Zondag 8 oktober 2017: Iuswandeling Esneux en Ourthe-meander (22 km, deels GR 576)

Vanaf Esneux volgen we een smalle meander van de Ourthe, klimmen naar het golvende plateau en het mysterieuze plekje 'Houte-Si-Plout' en volgen verder de GR doorheen het Bois d' Esneux.

- *Afspraak 9.30 uur parking Atheneum van 4130-Esneux,
Rue de l' Athenée (via E313/E25 afrit 41 Hamoir)*
- *Inschrijven bij Marc M 0494 12 86 81 of
marc.castelyns@scarlet.be*

Zondag 12 november 2017: Iuswandeling Meerdaalwoud en Heverleebos (23 km, langs wandeknooppunten)

De bossen ten zuiden van Leuven, restanten van het 'oerbos', blijven bekoren en bieden een kleurrijk

herfstpalet vermengd met verrassende historische en culturele trekjes.

- o Afspraak **9.30 uur** aan het Klooster van de Franciscanen, bekend als het Europese Centrum La Foresta, Prosperdreef 9, 3054-Vaalbeek (via E40 afrit 23, N25 en Naamsesteenweg)*
- o Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of freddy.moorthamer@skynet.be*

Zondag 3 december 2017: Iuswandeling Kalmthout – Kapellen (23 km)

Ten noorden van Antwerpen vinden we verschillende natuurdomeinen die nauw aansluiten. We trekken onder andere door het Klein Schietveld, de Uitlegger en het Mastenbos en wandelen ook in een goed bewaard gebleven loopgravenpad.

- o Afspraak **9.30 uur** parking station Heide Kalmthout, (grote parking aan Statieplein/ Kalmthoutlaan)*
- o Inschrijven bij Marc M 0494 12 86 81 of marc.castelyns@scarlet.be*

Zondag 7 januari 2018: Iuswandeling Sonnis – Helchteren (22 km, del GR 564)

Rust en stilte in weidse velden en restanten van bos en heide voeren ons naar de vallei van de Zwarte beek en langs militaire oefenterreinen en Park Molenheide naar het 16e eeuwse kasteel Den Dool en Helchteren.

- o Afspraak **9.30 uur** aan het kerkje van Sonnis, kruising Sonnisstraat en Berbestraatje 3530-Houthalen-Helchteren.*
- o Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of freddy.moorthamer@skynet.be*

Bijdrage voor alle dagtochten: 2 euro per persoon of 4 euro per gezin.

BRIEF VAN SIMON

Beveren, oranjerie, augustus 2017

Beste,

Telkens als ik het torentje van Hof ter Saksen in de verte zie verschijnen moet ik onvermijdelijk terugdenken aan de morgenden toen ik daar als hovenier aankwam. De kauwen slingerden en zwaaiden er rond als wierpen ze mij hun groet toe vooraleer ze verdwenen door de verweerde ramen. Binnen hadden zij bezit genomen van de vloeren en vensterbanken om er hun nesten te legeren: bastions van hopen takken met in het midden vier of vijf lichtblauwe parels van eieren. Dat was wat we tot onze verbazing zagen als onze nieuwsgierigheid het won van een beklimming langs onveilige trappen en aftandse laddertjes. Daar zaten ze veilig tot het kasteel gerestaureerd werd. Het volgende voorjaar kregen de Beverse schouwen een invasie te verwerken van kauwen die hun oude nestplaats hadden moeten opgeven.

Waarom zouden wij hen geen voorzetje geven: kauwen zijn hollenbroeders. Om te vermijden dat ze onze schouw inpalmen kunnen we een nestbak hangen in een boom die daar hoog genoeg voor is. Ik hoor het al: ben je gek of wat? Zeg echter niet te gauw 't is maar een kauw. Kauwen zijn onze slimste zangvogels. Zangvogels? Jawel. Toegegeven het zijn geen nachtegalen maar ze hebben overigens andere kenmerken gemeen om tot de orde van de zangvogels te behoren. En het loont de moeite om naar hun taaltje

te luisteren. Je zal versteld staan hoeveel verschillende geluiden zij voortbrengen om te communiceren met hun soortgenoten. Als je het verband kan leggen met wat ze doen of bedoelen wordt de kauwentaal geen geheimtaal meer. Vraag dat maar eens aan Achilles Cools (Kauwen in de spiegel en De Kauwentuin) Zijn liefde voor deze vogels is ook begonnen met het opvangen van kauwen die door mensen werden gehouden en uiteindelijk in het asiel belandden.

Toen mijn buurman zijn schouw liet afsluiten voor een koppel kauwen rees het plan om een kauwenbak in een van mijn bomen te hangen. Vermits de kauwen reeds op de voedertafel kwamen zouden ze de nestbak zeker moeten opmerken. (zie foto: afmetingen bak: 23x23x50 met vliegopening van 12 cm) En zo geschiedde.

Begin april is het mannetje met nestbouw begonnen. Het is wat groter en grover wit gestreept op de kop dan het vrouwtje. Het vlieggat heeft een doormeter van 12 cm. Hoe geraken ze dan met takken van 40 cm door dat gat? Buigzame takjes worden gewoon naar binnen geduwd. Met stevige takken proberen ze dat ook. Lukt niet. Tot ze door hebben dat eerst een uiteinde naar binnen moet. Het vrouwtje keurt de nestbak door af en toe naar binnen te gaan maar zit voor de rest van de tijd gezellig te soezen in de zon in een andere boom voor de bak.

Beiden komen nog op de voederplank. Daar bedelt het wijfje om voedsel. Het mannetje steekt een hapje in

haar bek. Ook breken ze op de voederplank zonnebloempitten open zoals mezen dat doen namelijk tussen hun poten. Als het regent zie ik ze water slurpen dat langs de rand van het dakje van de voederpaal afdruipt. Daarbij lepelen ze nauwkeurig de rand af.

Begin mei waren ze aan het bouwen met klein materiaal. En dan eindigt voorlopig het kauwenverhaal. Heeft het vrouwtje de nestplaats niet goedgekeurd omwille van werkzaamheden van een te ijverige buurman te dichtbij? Hopelijk volgend jaar meer succes. Ondertussen hoor ik nu – juli – jonge vogels bedelen in de bomen. Dan toch nog een broedsel grootgebracht elders?

Tenslotte wat met de opmerkingen van de zwartkijkers (hier heel toepasselijk!!): kauwen zijn rovers, lawaaimakers, bevuilers ... Achterhaalde volkswijsheid: kauwen halen geen vogelnesten uit en één paartje is nog geen kolonie. Kauwen zullen de mens volgen zolang die broedplaatsen en voedsel ter beschikking stelt, gewild of ongewild. Hoe plezant is het niet 's morgens gewekt te worden door hun vrolijke 'jan, jan' geroep en 's avonds hun buitenvluchten te volgen vooraleer ze zich neerstorten op hun slaapplek in hoge essen.

Vroeger noemde men hen 'de duiven van den deken' nu er geen deken meer is moeten wij zorg dragen voor zijn duiven. Amen en uit.

Lieve groeten,
Simon

